

Наш Лемко

РІК III.

Ч. 9 (57).

Львів, 1-го травня 1936.

Виходить двічі в місяць.

Адреса: Львів, Зіморовича 3. Тел. 257-87.
NASZ LEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 3

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

Оголошення після умови

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 зол., Піврічно 1*80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Нашим Читачам і Передплатникам.

Здавна ціла Лемківщина відчувала потребу свого власного народнього часопису.

Назустріч цьому бажанню приїшов двотижневик „Наш Лемко“, що його перед двома згорою роками став видавати гурм. Іван Тиктор, власник Видавництва „Українська Преса“ у Львові. Не жалів він на це коштів; під його кермою оставав „Наш Лемко“ через 2 роки, а з днем 1. травня ц. р. передав його дотеперішній видавець в руки — до цього покликаної громадянськими чинниками Колегії, з промадянином Михайлом Тараньком на чолі.

Здавна вже давалася відчутти недостача щиронаціонального часопису, що був би духовим лучником усіх Українців-Лемків — не тільки в старому краю, але й на заточенню, що еднав би Лемківщину під прапором одної спільної ідеї.

Треба було часопису, що повів би боротьбу проти наступу москвофільських запроданців, протиставився їхньому зазіханню та досяганню на українські душі та представляв в належному світлі їхню нечесну, кертичну роботу.

Треба було врешті українського народнього часопису, що був би вірним другом і щирим приятелем

кожного Лемка, що в його грудях бється ще українське серце, якого ще досі не змогли підточити ані москвофільська ані комуністична гангрена.

Довкруги „Нашого Лемка“ обєднався чималий гурт щирих, ідейних Українців з Лемківщини, яким глибоко на серці лежить добро нашого краю.

Це число (9—57) з датою 1. травня ц. р. виходить під новою адресою Видавництва: „Наш Лемко“, Львів, ул. Зіморовича 3., з закликом до всіх дотеперішніх Читачів, Передплатників, Прихильників, Дописувачів, Комісентів і всіх Українців-Лемків, тих, що в краю й тих, що їх доля загнала за океан, шукати кращого хліба: Працюйте разом з нами даліше на культурно-освітньому полі, впливайте на своїх кривняків і знайомих, щоб і вони стали читачами-передплатниками „Нашого Лемка“. Поширюйте „Нашого Лемка“; нехай не буде ані одної хати, ані одної родини, де не було би нашого часопису!

Врешті подаємо до відома, що склад редакційної Колегії лишається незмінний, а всі рахунки з передплат узнані та вписані в належні книги і картотеки.

Видавництво „Наш Лемко“.

ВІДКРИТТЯ ЧИТАЛЬНІ „ПРОСВІТА“ В БОСЬКУ.

Дня 23. II. 1936 р. відбувся в селі кооперативного дому в Боську на Грабині торжественне відкриття читальні „Просвіта“. Початок цього довершив о. декан Михайло Величко, після Богослуження, водосвяття і посвячення домівки, де міститься читальня „Просвіти“. Він захопив гарячими словами всіх присутніх до праці, любови й єдності духа. На цей величавий день приїхав до Боська голова Філії „Просвіти“ в Сяноці др. Василь Блавацький і адвокат Олександр Хомицький з Римадова.

З черги промовляв др. В. Блавацький, що пригадав важні слова нашого великого поета Т. Шевченка „Учітеся брати мої, думайте, читайте“, відтак подрібно і точно пояснив ціль і обсяг праці читальні „Просвіта“, права і обовязки членів, а наприкінці візвав присутніх до масового членства. Простора селя кооперативного дому на Грабині була битком набита; вписалося 130 членів.

Відтак промадянин Павло Шургош в імені голови читальні Андрея Лабяка, котрий по двотижневій недозі не міг промовляти, подякував усім присутнім і позамісцевим за приїзд і звеличання торжества. Відспіванням народнього гимну „Ще не вмерла Україна“ закінчено цей радісний день, де потім всі присутні розійшлися спокійно до хат.

Від Редакції: Бажаємо новозаснованій читальні „Просвіта“ якнайкращого успіху в її діяльності та віримо, що ідейні громадяни села Боська поведуть намічену працю в користь цілого села.

Національний обовязок наказує Вам перенести забезпечення дозволеної законом 1/3 частини вартости своїх будинків з ПЗУВ до

Товариства взаїмних обезпечень
„ДНІСТЕР“
у Львові, вул. Руська ч. 20.

Передумови розвитку українського народу.

Виховання сильних характерів.

Виховувати — значить у деякій мірі те саме, що будувати. Під усяку будову мусимо положити насамперед добрі основи, щоби не захиталася ціла будівля. Так само, коли хочемо мати з дитини потіху, починаємо її виховувати вже з малку. Даваймо їй добрі приміри до наслідування. Коли все, будемо годувати душу дитини добрими примірами і не дамо нагод вкоріюватися злим звичкам, то душа дитини стане пізніше настільки сильна, що зможе й сама опертися лихим впливам. У той спосіб у душі дитини поволі буде назрівати, рости і кріпшати її внутрішня сила, що стане їй опорою в тяжких хвилях життя, що буде їй вказувати шлях до високих ідей і буде панциром проти всяких спокус, коротко кажучи, в дитині буде народжуватися характер. Людина без характеру, як човен без весла. Несе його вітер, куди захоче. Людина, що має характер, має постійні переконання, поступає згідно з ними, кермує сама своїми вчинками і не дається збити з доброї дороги, не дає володіти над собою лихим нахилом, пристрастям, гнівам, заздностям, тощо, словом, не дасть приступу до своєї душі всьому, що лихе, не дасть себе звести на манівці. Такий сильний характер треба рівнож уже з малку виховати, бо сам він не вродиться. Треба старанно виховувати своїх дітей, не тільки дітей, але й себе самих. Хоч як це дивним може видаватися, всежтаки, на жаль, незаперечна це правда, що частіше можна зустрінути людину, що читає книжочку про те

— як підховати собі підсвинка, як ховати домашній дріб (кури, гуси...), або як виховувати зглядно виплекати добрі щепи, аніж таку, що читає про те — як виховати діти.

Неодин господар запопадливо ходить коло своєї худібки, що ночі перериває собі сон і з ліхтаркою в руках іде до стаїни дивитися, чи його худібка добре спить. Той же господар не раз пильно читає ветеринарній поради, господарські часописи, про те, як розводити добрі раси курей і т. д., але той самий господар часто не може спромогтися ні на одне ласкаве слово для своїх власних дітей; проклинає їх, побиває й не раз жаліється на Бога, що іншим людям Бог дітей забирає, а над ним Господь Бог змилосердитися не хоче і замість відняти, ще й прибільшує дітей. Тяжко зустріти батька, щоб читав щось про виховання дітей, як з дитиною обходитися, як треба поступати, щоб дитина була мила Богу і людям і цілому народові. Рідко коли інтересуються батьки тим, як поводиться син на пасовиську, на вулиці, в школі, на забаві — і не диво, що багато наших дітей росте, так, як ростуть дички на межі або серед неужитків. Яке дерево — такий овоч, які люде — такі будуть і їх діла. Як дичці не заціплено добрих соків, то вона не видасть добрих овочів, хочби ми й як собі цього бажали; як людини не виховувано, не вціплено з малку сильного характеру, то й не буде нікому з неї потіхи. (Далі буде).

Зачинаймо від малого — а кінчаймо на великім!

Всі знаємо, що Лемківщиною ніхто довгі літа не опікувався. Всі ділянки промадянського, господарського та суспільного життя Лемківщини, лежали сотки літ облогом.

Стан освіти, господарський добробут, певніше завтра, це все залежить виключно від самих громадян Лемківщини. Українці Лемківщини зрозуміли сьогодні вагу свого положення. Однак це все, що продовж соток літ занедбано, не находити ще сьогодні належного розуміння та основної підготовки до плянкової народньої праці.

Лемківщина вибивається на чисті води, виростають здорові кадри свідомої чесної молоді, що беруться за здобуття належних собі прав у промадській праці. Але ця праця

мусить бути пляново переведена та безупинна, щоб Українці Лемківщини стали дійсними господарями на власній землі.

До того треба соток свідомої, освіченої та культурної молоді, що зуміє в найтяжчий час працювати й стати рішучо в ім'я прав українського народу.

Тому кожний молодий Українець і Українка Лемківщини, мають великий обов'язок працювати над собою, розвивати і плекати прикмети свого духа, вдачі, ума й тіла, набувати фахове знання й освіту, пізнавати українську землю, її минувшину й культуру, вчитися громадянських чеснот у сповнюванню належного народнього діловодства.

Не цурайтесь й найтяжчої пра-

ці! Зачинайте від малого, а кінчайте на великім!

До спільної праці кличемо всю українську молодь Лемківщини!

Тоді дійсно назвемо себе гідними синами Великого Українського Народу. Кожне наше — хочби найменше завдання — так належно сповняймо, щоб наша праця і Богові мила була і нашому народові корисна, тоді теж легко перебудемо тяжкі дні нашого життя й наша славна Лемківщина засяє блеском відродженого і здорового життя.

ПАМ'ЯТАЙТЕ ДЕНЬ СВЯТИЙ СВЯТИТИ.

Багато пишуть в часописах про різні болячки нашого національного і господарського життя та поминається мовчазкою дуже важну для нашого села справу.

Дотепер звичайно цікавило нас здебільша те, що діється по наших лемківських оселях, немов міста і місточка це жидівський мол. поль.

Чомусь то заряди міст і місточок, особливо цих положених в середовищу Лемків-Українців — легковажать собі наші свята, визнаючи торги в наші свята, та через це шириться непошанована наших свят.

Всі знаємо, що не було ще випадків, щоби наприклад у Жмигороді, Коросні, Риманові, Буківську, Дуклі, Ялиськах і др. місточках відбувся торг в жидівське свято. А леж борони Боже! Міг би ще котрийсь жидисько збанкрутувати (очевидно і мови про те не може бути, щоби котрийсь з жидків, хочби комуніст, а таких ціла хмара, зломив солідарність і прийшов на такий торг).

Коли „наша влада“ Церковна в Риманові не має охоти порушити жидівських радних, чи не має часу (бо думає, якби то знищити „жидитих“ українців) подбати про усунення цих болячок, то ми самі стараймося їх усунути.

Ми є повноправними громадянами на своїй прадідній землі і тому належить пошана для наших національних та релігійних цінностей.

В першій мірі, ані один шануючий себе Українець-Лемко не повинен на такий торг показатися!

Хай цих кілька стрічок буде початком до уздоровлення цих нездорових відносин.

Увага! Уважайте на зміну адреси: „Наш Лемко“, Львів, вул. Зіморевича 3.

До складу й прикладу. НА КОНЦЕРТІ.

Ой, аж кортить мене, щоб Вам теє розказати, яке диво сталося на Шевченківським Святи, у селі Барвінцях. Послухайте.

Тамтой тиждень у неділю в вечір, мов до церкви на Великдень, шнурком спішили до „Народнього Дому“ усі: малі діти, молодь, батьки, діди тай бабусі.

Я теж не довго думав, хопив за шапчину і в „Народнім Домі“ був за хвилину.

Повна сая людей була — аж тріщали стіни; я не тямлю ще такої радісної днини.

Як грікіт грому з чорної хмари, як рев бурі, так линули зі сцени пісні, — грімкі й бадьорі.

Або знов, як шеліт сосон із Лемківських лісів, нісся зі сцени, тихонький, опянюючий спів.

За хвилину знову заговорили декляматори, а тоді всі, що у них до цієї пори —

Серця були холодні як лід, тверді як скала, стрепенулись, бо й до них чарівна іскра впала.

Затихла сая. Усе заніміло довкола, я підніс голову і глянув кругом спровола.

Бачу: декотрим людям в очах сльози стали, в інших знов — очі вогнем завзяття палали. Але, що це? — Дійсність, чи лиш так здається мені, бо ось, я бачу Гриця Паланицю на сцені. Він обтер сльози з очей, випрямився — як струна. Зашептали люди, знали, що буде новина якась, бо Гриць Паланиця разом з Ванцьом — треба Вам це знати, любив все „неділему Расію“ прославляти.

Але в цій хвилі з його очей читали всі, що щось дуже важне скоїлося в його душі.

А старий Гриць за той час підняв руку до гори і зворушливим голосом отак заговорив:

— „Виbachайте люди, що беруся говорити, але я ніяк — ніяк не можу того скрити,

Що діється мені отут. (Показав на груди). Тепер отверто признаюсь, що я досі блудив.

Я плював досі на рідну Матір Україну. Я тай тисячі мені подібних безупину,

Терня й ріжні колоди кидали йї під ноги, бо того хотіли — бажали, що нам дають батогі. Та прийшов час.. Прийшла дивна — чарівна хвилинка, щезла з моїх очей полуда — як та сніжина на сонці. І я бла-

гословлю оцю хвилину, бо я навчився любити рідну країну.

Замовок. А люди повільно розходяться стали, слова Гриця не одному до серця впали.

Х По дорозі, як я ішов до своєї хати, то зачав собі ось таку думочку думати:

Колиб так як Гриць, зробив збаламучений Ванцьо та кожний, тоді зрадів би без міри

Петро Попередний.

„ПЛОМИК“ — ЗАПЛОМИКАВСЯ.

Богато галасу наробили польські газети, а між ними „Глос Народу“ ч. 74. в справі конфіскати масово поширюваного між нашими дітьми на Лемківщині „Пломіка“, видаваного не будь-ким, лише „Спілкою Польського Вчительства“, який в сконфіскованім числі „недвозначне захватила сен „раем большевицкім

Тойже „Глос Народу“ повідомляє, що в Келецькім родичі польських дітей протестують проти „Пломіка“

Це просто неймовірне, щоб як пише „Глос Народу“ письмо („Пломик“) на оці шкільної влади захвалляло обставини комуніст. Росії.

А ми, родичі лемківських дітей, що на це?

Е. Гринишин.

ЗА ВІТЧИНУ.

Ой там ідуть стрільці,
Січовії стрільці — до бою...

Коло річки ліс, за лісом фронт. Межи річкою й лісом село. Із села стрільці виходили. Питалися квіти дерев, куда вони йдуть, Верхівття з вітрами шептали:

— Дооо бооою-ууу...

Чому плачеш стара мати? Чому тобі серце розбурхане груди розбиває? Пощо сльози з очей твоїх так покватпно вибігли й задержалися на зморшках, краплинами двома яснющі?

Не питай! Її двох синів вже у бою лягло. Третій — Степан, тепер пішов.

Коло хатини стояла та на тині оперлася. Сива, стара... Вялі очі прижмурювала та рукою від сонця заслонювала. Провожала стрільців. Степана теж...

Дорога порохом кучерявилася за ними. Спілі жита їм у пояс кланялися. Теж провозжали.

Ти не добавчеш уже мати?

Вони вже далеко. Ще в сонці палають вістря їх багнетів. Ще хвилінка — і за гору зайшли, мов у землю запалися. Тиша...

Фронт!!!

Степан у окопах. В руках люто гаркає скоростріл і косить, косить. Свавільним сміхом заливається, аж захлистується з нестями.

Нараз!

Наступ!

То звір лотий зі сховку височивши зі злоби вие та на ворога налетить. Зубами кланцає і на шию кидається аж поки, оба сильно зчипившись на землю валяться і шматуються зажерто.

Степан у бою. Багнет у нього веться мов лискавка.

Нараз! Ах! щось в груди закололо. Він бачить штик, так, вбитий штик. Із груди бухає кров. І він валиться біля дуба. Дві незабудьки здригнувшись, боязко нахиляються і в голову його цілують.

А ліс шумить, шумить і труситься на вид крові...

— — — — —
Мати! Мати!

Чому біжиш стара мати? Чи тобі дали вістку про смерть сина? Вона біжить, не чує. Об гостре каміння босі ноги кривавить. Земля під нею хитається і дорога немов розходиться, то знова сходиться. Не чує, не бачить мати. Лиш біжить, біжить. Чи далеко ще? Ох! Боже! Дай си-

ли, дай! Он вже ліс, рідний ліс. До неї вітками приязно вимахує, дорогу вказує. Де син? Син? — Отут! Тут!

Степане!

І на сина кинулася з глухим стоном.

Керваво сонце заходило...

Палило ліс і гори золотим вогнем і цілувало бліді лица тих, що в лісі. — На тамтих зловіщо блимало.

Зажурене, раз пораз бризкало промінням, до блідих лиць заглядало неначе питалося:

— Чи добре вам? Спіть... спіть...

Борба догаряла. Знеможена мати біля сина прикучнула і буйне волосся його гладила.

Чи чуєш мати? Побіда наша. Наша!

Веселі, хоч умучені, вертаються воєки.

На хиткі ноги звелася й глянула на побоевище.

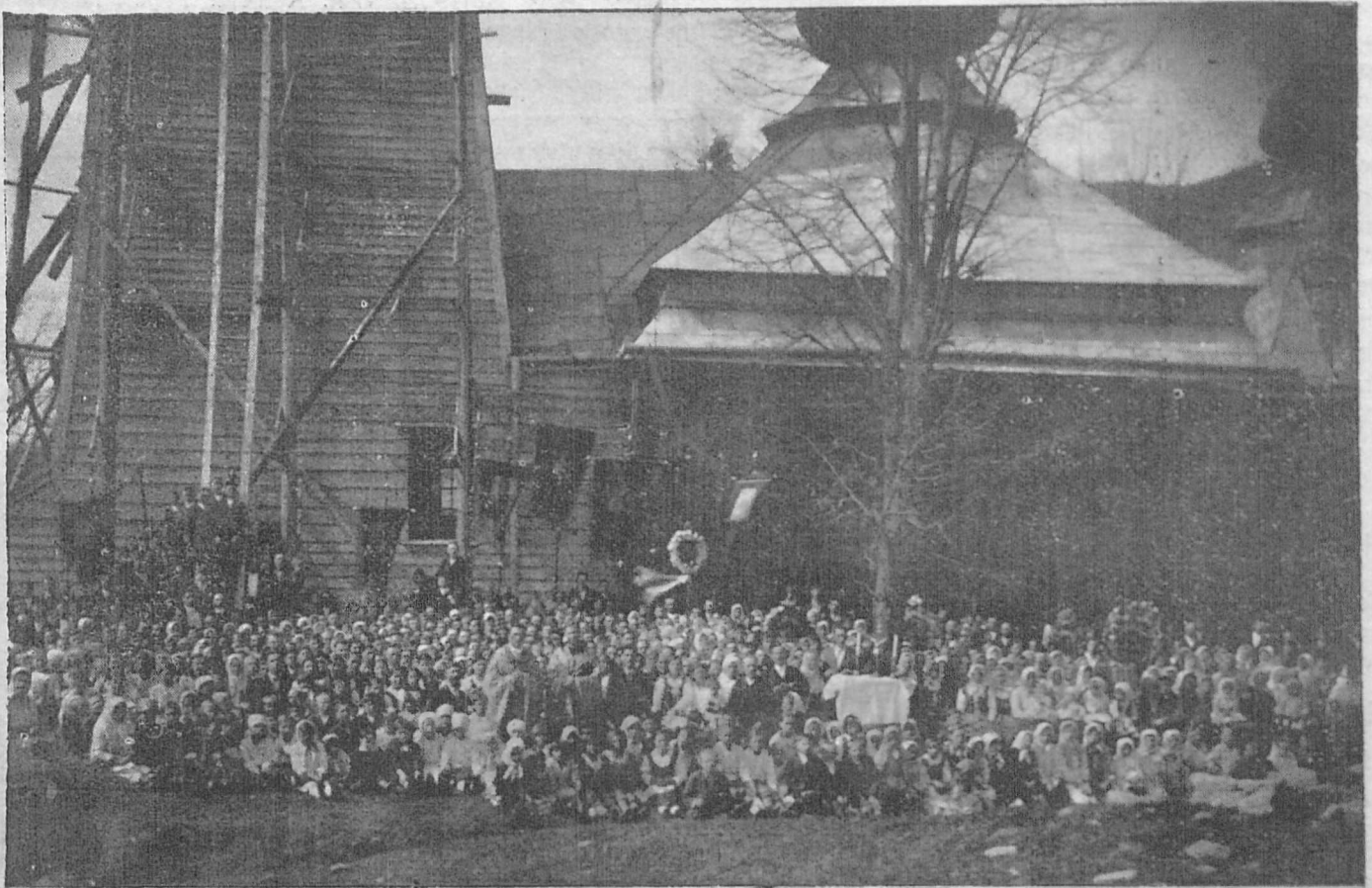
Уста її тихо шептали:

— Побіда наша, побіда наша...

Розсунулися зморшки на лиці, заблестіли з радости очі й уста усміхнулися. Вже не плакала, вже не ридала.

Забула про смерть сина. Раділа побідою.

Пращання Українського Душпастиря перед відїздом до Канади.

В парохії **Матієва**, коло Нового Санча душпастирював продовж 3 $\frac{1}{2}$ місяця Впр. о. Іван Тилявський.

Він уродився на Лемківщині в селі Довжиця, перемиської Епархії, ліського повіту. Богословію кінчив в рим. кат. Семинарії в Пінську на Поліссю, рукоположений Преосв. еп. Чернецьким в Пінську; по висвяченні працював як ревний і загально поважаний і люблений душпастир в місцевості Городно, коло Пінська продовж 4 і пів року. З Полісся переноситься до Канади, та в міжчасі працює на Лемківщині в парохії Матієва. Відтак змушений зарядженням бл. п. о. В. Масцоха по суспендованню Впр. о. крилошанина Івана Качмара, так Високдостойного і всім відомого, що під кожним оглядом примірний душпастир Впр. о. крилошанин Іван Качмар безпідставно зістав суспендований, — обнімає парохію в Злочькїм, де перебув до 14-го квітня ц. р. У Великодній Понеділок в дні 13. квітня ц. р. в часі вечірнього Богослуження Впр. о. Іван Тилявський попрощав парохіян Злочького, а Впр. о. крилошанин Іван Качмар, парох подякував в імени парохіян за його ревну працю серед нашого пригнобленого неодолею населення в тихій лемківській стороні.

На вістку, що Впр. о. І. Тилявський опускає Лемківщину та виїздить між Українців з Лемківщини до Канади, населення парохії Матієви запросило свого попереднього загально любленого та поважаного отця Івана Тилявського до себе, щоб також його попрощати та побажати йому щасливої дороги й щасливого побуту в заокеанській країні та успішної праці в Канаді між нашими братами Українцями з Лемківщини.

Впр. о. Іван Тилявський щиро подякував численно згромадженім за їхню любов до нашої греко-католицької Церкви та привязання до свого українського духовенства, врешті зложив правдиве признання громадянам Лосього за їхню у-

спішну просвітянську працю на Лемківщині.

Пращання — як саме бачимо на світлині, відбулося в греко-католицькій церкві в Матієвій. Впр. о. Іван Тилявський стоїть по правій стороні, побіч його теперішній парох о. Василь Хробак, дльше стоїть знаний нам громадянин Лев Кобаній з Лосього в оточенні лосьявського, матієвського й новovesнянського хорів. Зліва стоїть місцевий дяк Іван Савчак, свідомий Українець, побіч його 70-кількалітній, незвичайно чесний і поважаний старик Ілько Копильчак з Матієвої; в глибині між численно зібраними стоїть І. Гамбаль, богослов з Лосього.

На тлі видніє матієвська греко-католицька парохіяльна церква.

УКРАЇНО МОЯ ЛЮБА!

Україно моя люба,
Славна на весь світ —
Відаю Тобі, хоч я мала,
Сердечний привіт!
Ох! скільки Ти Нене наша,
Україно мила,
Ріжного лиха й горя,
Від віків терпіла!...
Були часи: по Вкраїні
Татарва гуляла —
Й її вірних синів, доньок
Наших дідів-прапрадітів

У ясир забирала...
Кров лилась струями
І нісся жалібний стогін
Степами, лісами...
А Ти Ненько, Україно
Тяженько ридала,
Як горобрих синів тіла
У темний грїб складала...
Минулися тії часи;
Татари пропали,
За те інші московські
Вороги зістали...
Гануся Тупляківна.

З історії Лемківщини.

На правому березі річки Яселки, на захід від Коросна починалася від села Свержової (тепер Руська Свіржова) й Добешина — „пильзенська округа Судомирського воєводства“. До цієї округи належали ще села: Турашівка (тепер Торашівка), Полянка, Єдличі, Потік, Вояшівка й Устрода. Цілий ряд осель в долині Вислока вище Фриштака належав в середині XV. століття до родини Кам'янецьких, дідичів замку Камянець, коло Одриконя, що його звалища досі заховалися. При поділі дібр Кам'янецьких находимо такі оселі: Братківку, Велиполе (на північ від Фриштака), Войківку, Ленки, Малинівку, Петрушову Волю, Лончки і Високу — згадані в поборовому реєстрі Судомирського воєводства з 1508 р., даліше Красну, Нижній Домараз або Лютчу, Жарнову, Конечкову й Явірник.

Міста Стришів (тепер Стрижів) і Чудець з приналежними до них селами: Бабиця, Блжанка, Вижене, Гбіська, Глєнік (над Вислоком), Барич (Баричка), Годова, Заборів, Жизнів, Новий Зглобень (тепер Зглобеньська Воля), Ноцкова, Неходж, Нова Весь, Спірне (тепер незнане), Тропя були вже в XV. ст. і належали до „Судомирської Землі“. Знову ж села Ранишів, Ранижівську Волю, Нисько і Заосе в „Судомирській Окрузі“ дав польський король Ян Ольбрахт у застав 29. січня 14494 р. українському воеводі Іванові з Пильки на 1000 угорських злотих. У податковому реєстрі з 1508 р. згадані ще села Копки, Танва (коло Улянова), Білини, Білинець й Блинавка (Глинянка) на правому березі Сяну.

Отож вододіл рік Вислока — Вислоки — джерела річки Красної, Стобниці, відтак вододіл Вислок — Сян, теперішня полоса між Березівським і Стришівським повітами, вододільний хребет між потоком Стависька і двома іншими даліше на схід пливучими, безіменними потоками цієї ріки (теперішня межа між Стришівським і Рясівським повітами, даліше над річкою горішнього Чорного (лівою притокою Вислока), устя ріки Осини та самої Осини — були до XVI. століття дуже мало заселені простори.

Позір Лемки в Америці! — Знижаємо передплату для всіх нових передплатників на одного долляра! Гроші посилайте все на таку адресу:

„Nash Lemko“ 3 Zimorovicza Str.
Lwow, Poland.

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ дуже цінна і цікава книжка під заголовком **„УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ НА ЛЕМКІВЩИНІ“**, з образками, на гарному папері — ціна за 1 примірник 50 гр. Замовлення слати до Адміністрації „Наш Лемко, Львів, Зіморовича 3. в допискою „Українське Весілля“.

Гуртуємося в здорових українських народніх товариствах.

В містечку Мушині, новосандецького повіту, дня 29. березня ц. р. о год. 8-йї вечером розпочались протижидівські маніфестації. Вибито шиби в усіх жидівських домах. При тій нагоді вибито шиби в домі Т-ва „Взаїмна Поміч Українського Вчителства“ і в домі п. Евстахія Мильнича. Другого дня відбувся в Мушині ярмарок. Покупців виганяли з жидівських склепів. Покупцями в Мушині є переважно наші Лемки, бож Мушина окружена навколо українськими селами. В часі ярмарку невідомі типи намовляли селян до участі в протижидівській акції.

Підчеркнути треба, що наше селянство не тільки не взяло участі у тій протижидівській акції, а противно осудило її. Симпатизували з тим рухом тільки деякі збаламучені „русскі“. Нічого в тім дивного, бож кожному на Лемківщині відомо, що під покришкою „русскости“ шириться комунізм.

Кожному відомо також, що комуністичний американський „Лемко“ є найприємнішою лектурою поміж русскими. Кожному відомо даліше, що пани з „Лемсоюзу“ агітували і вносили просьби доуряду на зівольнення на еміграцію Лемків на Сибір. Агітуючи поміж Лемками за виїздом на Сибір, вихвалювали совітський рай.

Відомою річю є, що ті пани мали охоту при тім добре заробити, торгуючи хлопською шкірою. Зрозуміло, що найбільшим успіхом така агітація увінчалася у селах, де ще нема національної свідомости.

Для приміру наведемо тільки село Поворозник; тут усі зодурманені кацапською дурійкою, національно темні, найбільше поширений комунізм. Там голосно говорять, щоби землю ділити на рівні часті поміж усіх громадян.

Тепер видно наглядно, що як раз з того села, де чит. Качковського розвиває свою діяльність, виводиться найбільше комуністів. Те саме діється і в Лабовій. Читальня Качковського витворила комуністів.

І те є зрозуміле, бо ніколи заперечують усе що українське, мусять вихвалюватись „русске“, хоч би навіть „під владою царя Сталіна“.

Одначе недивніше, що компетентні чинники або не визнаються або не хочать визнаватись у положенню і наче попирають якраз зомаскованих комуністів (міське не свідомо?). Рівнож якраз проти волі загалу в склад ігромідських і волісних рад попали самі „русскі“ — самі такі, котрим американський „Лемко“ припав найбільше до вподоби.

У селах, де люди національно смідомі, комуністична агітація не має успіху. У тих селах люди осудили протижидівські розрухи, бо знають, що кличі „бий і рабуї“ ведуть до руїни.

Щоб охоронити Лемківщину перед „руско-большевицькою“ агітацією, треба дати населенню можливість гуртуватись у своїх національних товариствах.

Населення Лемківщини боронить себе перед зазіханням „большевицько-москвофільської правди“, одначе ці, що повинні би помочи йому в цій народній праці, постурають чужі затії під видами ріжних Ванців, що розбивають єдність у Церкві та в суспільно-громадянському життю. Це нікому не принесе користи. Компетентні чинники смі повинні зрозуміти, куди веде стежка ріжних безбожників і заборонити продовжувати ріжні штучки з душею й організмом лемківського населення.

Лемко.

ЛЕМКІВСЬКА СПІВАНКА.

В зеленім гаю
дrevko рубають,
Аж до Дунаю, аж до Дунаю
Тріски падають. (2).
Падають велькі,
падають малі,
Ідь їх позберай,
ідь їх позберай
Дівчатко шварне. (2).

Не судім мертвих — а живих!

Бл. п. о. Василь Масцюх, що адміністрував греко-католицькою Церквою на Лемківщині, станув уже перед судом Всевишнього. Судити нам його після засад християнської етики не годиться.

Але не годиться поминути мовчанкою цього, що його найближчі, довірені, співробітники кидають те пер каменем на його могилу.

Іменно його канцлер о. Іван Полянський оправдується перед греко-католическим духовенством, що статті, які були поміщені в криничанській газеті „Лемко“ ч. 3 (87) і ч. 5 (89) не писав він, лише писав їх бл. п. о. Масцюх, а він — себто о. І. Полянський — лише їх підписував.

Для кращого вяснення подаємо точно за „Лемком“ частину цих писань:

„Про Апостольську Администрацію Лемківщини. — Як уж стало певним, што Лемки достанут Апостольского Администратора, котрый што до власти ест равный митрополити (?? зам. скл.), бо под лапат непосредно Папі Римскому, шмарили ся украинскы газеты на Апостольскую Администрацию и Апостольск. Администратора лайками, клеветати, а навет за „гадючи фонди“ (??? пр. скл.) почато во Львові выдавати малу газету „Наш Лемко“ („Наш Лемко“ вийшов ще як нікому не снилося про Ап. Адм. — зам. Ред.), яка мае стало гавкати (??? пр. скл.) на Апостольского Администратора. Тому песячу роботу розманити ма штучками подперают большевидцкы ячейки (??? зам. скл.), яких на Лемковщині ест дост дуже“. (Може в самій Криниці між кандидабми“ криничанського „Лемка“ — чийого теж пера „Лемковина Сибирь“? зам. Ред.).

Дальше автор цього писання от клеветує свою попередню церковну зверхню власть і статтю закінчує: „Хоц ище долге-долго треба працювати, штобы на Лемковщині вернули ся давны времена, але уж днеска, по рокови тяжкой працы, видно выразный зворот на ліпше. о. І. Полянський Канцлер“.

Ось тепер стає всім ясно, чому криничський „Лемко“ так „погеройськи“ провадить нагітку на українське Духовенство.

На це легка відповідь: бо ці, що бралися уздоровити лемківський боляк, ці самі люди зразу потайки, а відтак вже явно підсичували кри-

ничанських „панів“, щоб вони в криничькім „Лемку“ стало та безсоромно ольвовували достоинство греко-католицької Церкви й гідність нашого народу.

Вяснення, що сьогодні о. І. Полянський подав його нашому громадянству до відома на сторінках „Українського Бескиду“ (український католицький часопис ч. 13, 14, 15, адреса: „Український Бескид“, Перемишль, Водна Ю. П. Ч. скр. пошт. 145), іменно, що повнище наведені і другі статті писав в кр. „Лемку“ бл. п. о. В. Масцюх, а він їх тільки підписав — цього громадянство не може прийняти до відома як оправдання й вяснення, бо о. І. Полянський повнолітня людина знає, що чинить та за що мусить відповідати!!

Тимбільше не може цього прийняти як оправдання, бо о. Іван Полянський дуже добре знав, хто редагує „Нашого Лемка“ та знав, що ціль й ідея „Нашого Лемка“ це ціль та ідея всего Українського Народу — дальше сам о. І. Полянський був його точним передплатником і мав добру нагоду пізнати лице цього часопису, тим більше, що „Наш Лемко“ завсе стояв і дальше буде стояти на сторожі добра греко-католицької Церкви і нашого Народу на Лемківщині, врешті з о. І. Полянським таки в палаті Ап. Администратора начальний редактор „Нашого Лемка“ точно обговорив напрямні „Нашого Лемка“ та його становище відносно греко-католицької Церкви. Одночасно сам о. І. Полянський висказав тоді свій погляд відносно криничького „Лемка“ — мовляв „на цю газету не звертаємо найменшої уваги, її Лемки не люблять, вона шкідлива“.

Сміємо твердити, що о. Іван Полянський мусів теж добре знати „ідеологію“ криничького „Лемка“; та якщо зважимо, що людина, яка важиться дати свій підпис в газеті, що стало накликає до православної віри, оклеветує греко-католицьке Духовенство, поміщує карикатури гр. кат. Єпископів — та підбурює нарід проти цього греко-католицького Духовенства на Лемківщині, що в цій порі — як він, о. І. Полянський писав — чи паче по його розумінню — підписував цю статтю — тоді це саме греко-католицьке Духовенство підлягало цій церковній власті, що й сам підпи-

суючий о. Іван Полянський — тож ніякі плутанили таї перекручування подій або звальювання вини на другого — не переконують публичної думки, що автором статті поміщеної в ч. 5 (89) криничького „Лемка“ був сам о. Іван Полянський, а не бл. п. о. Василь Масцюх.

Вкінці, чому о. І. Полянський важився аж по смерті о. В. Масцюха виволікати такі „неймовірні“ справи на денне світло? Де тоді християнська мораль — який примір йде на тихі лемківські села?

Спільне Свячене.

Заходом Клубка „Сільський Господар“ й Українського Спорт. Рух. Т-ва „Луг“ у Вороблику Корол., улаштовано традиційне „Свячене“, що відбулося у Томину неділю в доміві Клубка „Сільський Господар“ при участі Членів згаданих Товариств.

Посвячення доконав тимчасовий місцевий парох, після чого почитний гість о. Карло Сальо з Мшани й Ст. Вархоляк, у вступній промові побажаннями започаткували спрживання свяченого. Приїзді вшанували пам'ять загальнолюбленого основника Клубка — бл. п. о. д-ра Р. Винницького — повстанням з місць і 1-хвилинною мовчанкою.

У другій частині, передовики молоді вдатно передеклямували ряд винятків з поезій І. Франка, Т. Шевченка, Л. Українки, Ю. Федьковича, Л. Старицької, Ю. Шкрумеляка і др.

Зі своїх завдань вивязались як слід декляматори: Ст. Пельц, О. Туляк, Вол. Гольовський, Гануся Туляківна й Марія Копчаківна. Найбільший ентузіазм викликала серед привних молоденька Г. Туляківна, що продеклямувала свій власний віршик „З Христовим Воскресенням“, а опісля на загальне бажання ще й веселий (теж її) „Клопоти бузька“.

По довшій річевій промові о. Карла Салія івровичість закінчено відспіванням українського національного гимну та збіркою на „Рідну Школу“.

Учасник.

Поширюйте „Нашого Лемка“, приєднуйте йому нових передплатників та голосіться на продавців-комісентів „Нашого Лемка“, Львів, вул. Зіморевича 3.

Просимо не реклямувати святочного чиsla „Нашого Лемка“, бо наклад вичерпаний.

НОВИНКИ.

Війна в Абіссинії. Італійці посуваються в напрямі до абіссинської столиці Аддіс Абеби. Недавно тривала там 3 дні кривава битва, побідили Італійці. Обі сторони мають великі straty. Італія хоче заволати цією Абіссинією, але Англія сильно спротивилася так, що між цими двома державами відносини тепер дуже напружені.

Бють жидів. Протижидівські авантури вибухли в Мушині коло Нового Санча. Дентист жид Яків Лямпель пробив Стефана Патка, торговельного помічника з „Кулка рільничого“ за те, що хотів розвісити на мурі відозву, яка накликувала, щоби християни купували тільки у християн. На вістку про це юрба місцевих мешканців кинулася на жидівські дома і почала бити шиби. Знищено вікна в божниці та кількадесятьох жидівських домах.

Повінь в Америці. Велика повінь навістила місцевість Ембрідж, у стейті Пенсильвепія. Майже половина міста Пітсбург опинилася під водою. Вода затопила сотки хат. Поверх 800 родин лишилося без мешкання. Найбільше потерпіли наші люди. Українська церква, в тому місті, котрої саме маловання коштувало 15 тисяч доларів, під водою. Народній Дім і другі будинки в Литдейл і Файроке коло Ембріджу також під водою. Всі фабрики замкнені. Поїзди не ходять, місто в темноті, бо немає електрики. Українські організації в Америці збирають жертви для потерпілих від цієї страшної повені.

Хто пре найбільше до війни? Ніхто інший, лише жиди, радикали соціалісти, большевики та всі такі ліві партії, що хотіли би заволати світом. До війни треба грошей, отже жиди позичають. А християни мають знову послужити жидам як гарматне мясо на війні. У попередній війні ми вже переконалися, які жиди хоробрі до війська!

Заворушення у Львові. Знову, як недавно в Кракові — безробітні у Львові — під впливом — як часописи пишуть — комуністичних агітаторів викликали галабурду і заворушення на вулицях міста Львова.

У третій день Великодніх Свят передполуднем зібрався більший фургт безробітних воложит перед Бюром Посередництва Праці у Львові, домагаючися праці. Коли представник Фонду Праці заявив безробітним, що наразі Фонд не годен дати праці більшому числу

безробітних, частина зібраних пішла під магістрат, намагаючись вдертися на подвір'я. Коли поліція їх туди непустила, частина безробітних пішла на Академічну площу, де є купи каміння, бо там направляють канал.

Шість кінних поліціантів намагалося успокоїти безробітних, але тоді кинено на них кілька брукових каменів. Відділ поліції відступив на Академічну вулицю, а один з поліціантів у власній обороні вистрілював з револьвера 5 разів у повітря, а шестий раз у товпу. Зпоміж демонстрантів ранено 3-ох. Один із них 23-літній безробітний В. Козак, по перевезенні до шпиталю помер, другий лекше ранений по кількох днях теж помер. Так про це каже урядовий комунікат.

В четвер, 16. квітня, під час похорону Вл. Козака прийшло знову до зудару. Городське староство дозволило робітничим союзам уладити похід на личаківський цвинтар, однак робітники завернули з трумною на янівський цвинтар і рушили через ціле місто. Поліція стала стримувати похід, а тоді з походу стали кидати каміння. Поліція вжила кілька разів білої і пальної зброї. Частина робітників, около 1.500 люда, дійшли з трумною на янівський цвинтар і тіло поховали.

Інших, около 6 тисяч люда, тимчасом старалася поліція розпорошити. При тім згнуло три особи (в тім одна жінка), а около 60 було ранених. З них п'ять до п'ятниці рано умерло в шпиталю від ран. При вулицях центру міста повибивали багато шиб і нароблено інших шкід. Біля театру перевернули два трамваєві вози. При вул. Городецькій підпалив хтось склад дерева. Вечором усе успокоїлося.

Преса подає, що число убитих дотепер виносить 15 осіб, ранених около 120. Арештовано 661 осіб, до Берези вивезено одну частину, решту розміщено в арештах.

Американські жиди прислали на допомогу жидам у Польщі в останніх кількох літах 27 мільйонів доларів. Річ ясна, що ці величезні суми призначені головню на беззворотні запомоги, або безпроцентові позички для конкуренції жидів з християнськими торговельними і промисловими підприємствами. Це вияснює нам тайну, чому з жидами так тяжко конкурувати та чому жиди так наглядно стараються поширювати безбожницькі кличі. Хто зна, скільки з цих грошей пішло на комуністичні роботи?

Подяка.

Читальня „Просвіти“ ім. Т. Шевченка в Боську, сяніцького повіту, складає цією дорогою сердечну подяку за щирю жертву 30 ам. доларів на сплату довгу за музичні інструменти Досбродіям: Андрієви Цеплому, Іванові Денько, Іванові Шестак і другим невідомим жертвадцям в місті Россфорд Огайо 3. Д. Півн. Америки. Заряд читальні „Просвіта“ іменем усіх своїх членів засилає Братам Односельчанам за океаном щирі побажання, щоби Воскресший Христос приніс всім щасття, здоровля й пскріпив їхні сили до дальшої успішної праці в честь і славу всего українського народу Рівнож прохає надалі не забувати про рідивнє село Босько.

Виділ читальні „Просвіта“.

Збірка на фонд воєнних вдів і сиріт у Сяноці. Збірка повища переведені у дні 29. березня 1936 р. коло церкви дала загальну квоту 12 зол. 81 сст. Збірку переводила Ліда Ванчицька та студ. Вол. Брювсір.

Театральні вистави. Дня 22. березня 1936 відіграв Кружок РШ. у Морохові театр. виставу драма „Безталання“ М. Приймська у Височанах і комедії „Свідки“ Курдєби (Перша театральна вистави у Височанах!). Рівнож того дня відіграла читальня „Просвіти“ у Новосілках вдруге комедію „Турецькі Старости“ та дня 5. квітня ц. р. читальня „Просвіти“ у Загугні відіграла у себе комедію „Клоб Суфражисток“.

Арештування комуністів у Пельні. Дня 2. квітня ц. р. арештовано у Пельні Івана і Віктора Вайдів, Михайла Лісьняка, Вол. Щербу, Петра Сліша і Казимира Клюску. — всіх за комунізм.

НОВІ КНИЖКИ Й ЖУРНАЛИ.

М-р Микола Топольницький: **Підручник нового закону про зобов'язання** або як купувати, продавати, міняти, дарувати, наймати, арендувати, позичати, договорюватися про працю і діло (замовляти виконання роботи), посередничати, встановляти доживоття, загоджуватися і ручити за чужі зобов'язання? Накладом Нової Бібліотеки. Львів 1935. Сторінок 400, формат мала 8°. Ціна одного примірника 4 зл. Набувати у всіх українських книгарнях у Львові.

„Просвіта“ місячник освіти виховання й культури ч. 1. за квітень 1936. Видає Т-во „Просвіта“ Львів. Ринок 10. Передплата до кінця цього року 2,50 зл. Ціна одного примірника 30 гр. — Освіта й виховання дають народові силу. Цю мету досягнеш, коли станеш членом Товариства „Просвіта“.

ЩО ДІЄТЬСЯ МІЖ ЛЕМКАМИ В КАНАДІ.

Деякі наші Лемки, що виїхали до Канади, до певної міри засліплені ще гнилим москвофільством. На рідній землі вони називали себе „руснаками“. Але таких небагато, бо ще тоді були в старім краю свідомі Лемки, що почували себе Українцями. В Канаді наші брати наїшли багато українських товариств різного роду, але „руснацького“ товариства тут не було. Тоді ми запитували один другого, хто ми є: Українці чи „руснаки“? Одні відповідали, що ми Українці, а деякі, що „руснаки“. Ті Лемки, що називали себе Українцями, все ставали членами українських товариств. Лише „руснаки“ прибрали для себе дивну назву „карпаторосів“. На жаль деякі збаламучені дали втягнутися в комуну, почали хвалити владу большевиків і самих комуністів. Комуністи обіцяють бідним робітникам і селянам всі природні багатства тільки тому, щоби при допомозі робітників і селян взяти державну владу в свої руки, як це їм вдається у некультурній Росії.

Комуністи потішають збаламучених цими кличами: „Нас дурили і страшили, що Бог буде карати нас за наші гріхи, а тому всьому не правда, бо нема Бога“. Недовіркам це сподобалося. Одним це: „Що здобудуть цілий світ та неволі позбудуться“, а другим знову сподобалося те: „Що нема Бога“ і не буде їх кому карати за ті їхні гріхи, котрі вони зробили будучи ще на рідній землі — Лемківщині, бо своїх дітей подушили, тіла їхні до землі позакопували, а свої дружини-товаришки життя пооставляли, а тут з другими знову вже по „комуністичному“ товариське життя позакладали.

Лемки в критичнім положенню, з причини безробіття або через слабе здоровля удаються з проханням до допомогових урядів за матеріальною допомогою. І ті допоміжні уряди не відказуються дати поміч. Але все лихо знаходиться у цій „пролетарській культурі“, бо іде брат на брата з підлими брехнями до тих допоміжних урядів і там його оскаржує тільки тому, щоб йому і його рідні пошкодити і відобрати цю самотню допомогу. Це все наслідки безбожницької воєнної агітації.

Українець з Лемківщини
М. Т. Канада.

ДЕ ГОСПОДАР НЕ ХОДИТЬ — ТАМ НИВА НЕ РОДИТЬ.

Біда тисне щораз гірше, а доказом цього є зріст продажі господарських тварин у краю. В порівнянню до окремих місяців з минулого року сильно зросла продаж великої рогатої худоби, теляти і свиней. Зате менше продають овець і кіз. Постійно зростає виліз мясних перетворів, консерв і смальцю, а також мяса, живих і битих штук тварин. Особливо сильно зростає виліз смальцю, тому нашим господарям оплатиться годувати товщеві безроги. Як бачимо, то у світі не є ще так страшно зле, як видається на перший погляд. Однак з цього наше село в горах не має майже ніякої користі. Дехто запитав, чому? На це така відповідь: наше село мусить стати незалежне від фабричних виробів і тому мусить вернутися до домашнього промислу і вдома виробляти собі найпотрібніші речі.

Не купувати в місті того, що кожний сам собі може в хаті зробити. Наше село найбільше знищило жидівсько-панська мода, а з нею тандита і фабричні фаталашки.

На ці всі жидівські шматки село гладить свою худібку, продає за безцінь свої рідні продукти і цим узалежнює себе від міських тандитарів. Село через це задовжується, бо заробітнів ніде немає, а принагідні доходи з продажі фірчини дерева, або „ложки омасти“ чи яець не можна назвати господарським доходом ані приходом.

А вже зі самого наголовка можемо догадатися, що дійсно де господар не ходить — там і нива не родить

Як це розуміти? Отож всі господарські продукти хочби найменш сільські промислові вироби, треба все збувати, не як досі одинцем, лише так як роблять жида, гуртівники і посередники. Господар повинен назначувати ціни на свої продукти, а не той, що купує. Тоді легше буде за той „грейцар“ й не буде того брудного жидівського інтересу-спекуляції. І господар стане дійсним доглядачем і повновласником свого майна.

Ю. Т.

Присилайте передплату розрахунковими переказами на адресу: „Наш Лемко“, Львів, вул. Зіморівича 3.

ПОСМІЙТЕСЯ КАПКУ.

Кріза.

- Що ти їж звичайно на обід?
- Ніщо.
- А на вечерю?
- Підгріваю собі обід.

ВІЯСНЕННЯ.

В 5. числі „Нашого Лемка“ під заголовком „Земля свідком минулого“, де описується географічні назви села Щавне, зайшли деякі помилки в назвах, котрі треба спростувати з огляду на научну вартість.

Надруковано: До Осташки вливаються потоки: Перший, Другий, Третій і Четвертий. „Перший“ це стара назва, котра і до нині не змінилася. Має бути: До Осташки вливаються потоки: Первий, Другий і т. д.

Мені розходиться про це, щоби те слово „Первий“ не зміняти в письмі, так як і місцеve населення тої назви не змінює. Слово „первий“ це старинна назва, яку назвали потокови перші українські поселенці, й воно має бути свідком нашого минулого для грядучих поколінь.

Надруковано також мильно назви мешканців села: Грицько, Грицьківка, Грицьки, Онишканичі. Має бути: Гришко, Гришківка, Онушканичі. Ніяких Грицьків в селі Щавнім нема.

Моїм бажанням є, щоби точніший опис географічних назв мого рідного села, як і сусідних сіл, подали до „Нашого Лемка“ сучасні мешканці сіл, бо вони зможуть вірно і докладно описати свої селі.

Василь Гришко.

ЛИСТУВАННЯ.

Вп. Теодор Шевчук з Радоцини: Т. Жидяк, І. Гашич мають заплачено з Америки, тому шлемо часопис.

Вп. Михайло Мадзей син Теодора Зиндранова: має врівняну передплату від батька з Канади по кінець 1937 р.

Вп. П. Котис зі Шкляр: має заплачено по кінець червня 1937 р. від Сестри Марії з Торонта.

Вп. С. Святко з Рим. Завадки: має заплачено по кінець 1937 р. від добродійки Пелагії Лайкш.

Вп. Марія Шимчак-Вислоцька в Чорній Воді к. Нового Торга: одержала передплату по кінець 1936 р. від брата Степана Шимчака з Філадельфії. В імені Вашім щиро здоров'я за дарунок Вашого Дорогого Брата Степана та шлемо братній привіт з Рідних Карпат — нашим Братам за океаном.

Хв. Читальня „Просвіти“ в Карликові: має врівняну передплату по кінець червня 1937 р. з Америки. На чие конто вписати 1.50 зл. висланих 9. IV. 1936 жовтним чеком? Може подасьте нам адресу бідного але чесного громадянина, щоб йому слати часопис? З гараздом! Поширюйте просвіту.

Вп. Лука Копка з криницьких сторін в Америці: листа писаного через „Наш Прапор“ ми одержали, річна передплата за „Нашого Лемка“ до Америки виносить 1 ам. долар. Шлемо Вам братні по здоровлення.